Chwedls bok

Sagor och sägner från Dwyrain

Copyright © 2008 Teresa Axner och Erik Holmdahl
Illustration copyright © 2008 Nina Pettersson

Chwedls bok

Sagor och sägner från Dwyrain

Sägner som de berättats från mun till
mun sedan sönerna och döttrarna av
Don förvisade Morda bedragaren.

Chwedls bok är sammanställd av
Chwedl son av Ceiliog mästerbard
vid storkonung Guorthigirns hov
vid Caer Dathyl.

Innehåll

DEL 1
Dewydd, konung av Dwyrain / 7

DEL 2
Morda bedragaren / 10

DEL 3
Sönerna och döttrarna av Don / 14

DEL 4
Aeronwys förbannelse / 20

DEL 5
Morda och Aeronwys sanna namn / 23

Chwedls bok

Sagor och sägner från Dwyrain

I
Dewydd, konung av Dwyrain

För länge sedan, bodde där en ung man som hette Dewydd i landet Dwyrain. En kväll träffade han en sliten tiggare på vägen. Tiggaren bad honom om en tjänst, och Dewydd, som kände medlidande med trashanken, sade ja. I samma stund stod tiggaren framför honom som en herreman i praktfulla kläder, för det var Neifinn, underjordens kung, som Dewydd hade stött på.

"Om jag gör dig en tjänst" sade Dewydd, "vad får jag för det?"

Neifinn visade Dewydd magnifika svärd, ädla stenar, undersköna kvinnor, men inget av detta intresserade Dewydd.

"Jag har ingen användning för vapen, rikedom eller

kvinnor. Jag gör vad du ber mig om, men då måste du avslöja tre hemligheter: Hur kan de underjordiska så utan att nånsin drabbas av missväxt eller dåliga skördar? Hur kan de smida metaller som aldrig spricker eller trubbas? Hur väver de tyger som stänger vinden och kölden ute? Berätta dessa hemligheter för mig när jag gjort dig min tjänst, så är vi kvitt sedan. Jag vill inte ha dem för egen del, utan tänker dela dem fritt för alla människors gemensamma bästa."

Kung Neifinn lovade att ge Dewydd de underjordiskas tre hemligheter, men då måste han ta hans plats som kung av underjorden i ett år.

Knappt hade Dewydd tagit sin plats som härskare förrän han blev utmanad av Morda, Neifinns rival, på tvekamp om tronen. Morda var en skräckinjagande motståndare och Dewydd hade gärna undkommit envigen, men han var trots allt kung, och ämnade utföra sin plikt om det så skulle kosta honom livet.

I tre dagar och tre nätter kämpade Dewydd och Morda, alltmedan de underjordiska stod runt omkring dem och omväxlande hurrade och hånade slagskämparna. Till slut slog Dewydd svärdet ur handen på Morda, som med en väsning slank ut från de underjordiskas hov. I samma stund uppenbarade sig Neifinn vid Dewydds sida.

"Väl kämpat! Jag hade inte kunnat göra det själv eftersom Morda bara kan bli besegrad av den som har ett oskyldigt hjärta. Nu löser jag dig från din tjänst, och det är dags för dig att ta emot dina belöningar".

Neifinn förtäljde Dewydd jordbrukets, smidets och vävkonstens hemligheter och berättade att de skulle förbli i hans ätt tills han eller hans arvtagare gav bort dem frivilligt.

När Dewydd återvände till människorna drabbades han av girighet. Han ville inte dela sina dyrbara hemligheter med vem som helst, utan vaktade dem svartsjukt. Snart hade han och hans män välfyllda lador, skarpa och hållbara svärd och tåliga, varma mantlar och han kunde lätt slå ner sina svältande, frusna motståndare. När Dewydd så kröntes till konung av de fria folken hade han för länge sedan glömt sitt löfte att använda de underjordiskas hemligheter för allas bästa.

Kung Dewydd

2
Morda bedragaren

En dag var Kung Dewydd ute och red med sin hustru Mairwen. En vit hjort med röda brinnande ögon kom plötsligt utstörtande ur skogen och rammade Mairwen på hennes häst. Dewydd nedgjorde hjorten med en pil och skyndade fram för att hjälpa Mairwen, men det var för sent.

Mairwen var död, spetsad på hjortens horn. Dewydd, som älskade Mairwen mer än livet självt, drabbades av förtvivlan, skrek och slet sitt hår. En tunn liten man skyndade mot dem på stigen.

"Vad har hänt, konung?" frågade han.

"Min hustru är dräpt!" snyftade Dewydd.

"Har kung Dewydd hört talas om Kochran, den märkliga

Den vita hjorten som bragde Mairven om livet.

kitteln som kan väcka de döda till liv? Kochran kan återföra er hustru till er.” Med Mairwens döda kropp bunden över sin häst gav sig Dewydd så ut för att finna Kochran.

I norr mötte han en blind och utfattig spinnerska. Hon sade honom att hon hade kännedom om Kochran men att hon ville ha något i utbyte mot sitt svar. När Dewydd lovade henne sitt svärd eller sin häst skrattade hon bara och påpekade att hon inte hade någon användning av vare sig svärd eller hästar. Att kunna spinna de bästa tygerna och vinna ryktbarhet i hela landet däremot, det skulle vara något.

“Aldrig att jag lämnar ifrån mig min hemlighet!” skrek

kungen. Han erbjöd henne rikedomar och berömmelse, men ingenting blidkade sömmerskan. Till slut gick han bittert med på att byta vävkonstens hemlighet mot hennes svar. Sömmerskan accepterade bytet och berättade att kung Gwalter ägde kitteln.

Dewydd begav sig genast av mot kung Gwalters fäste, men när han kom dit möttes han av en bister syn. Fäste hade raserats och kungen satt ensam i sin övergivna tronsal med de fåtal krigare som ännu inte fallit i det krig som rasade mellan honom och drottning Glaw, hans fiende. När Dewydd frågade honom om kitteln berättade han att den har stulits från honom, men för att berätta vem som har stulit den krävde han något som kunde vända hans lycka i kriget. Dewydd erbjöd honom sina bästa män till stöd, men det enda kung Gwalter var intresserad av var smidets hemlighet, så att hans smeder själva kunde tillverka överlägsna vapen och rustningar.

"Jag har redan gett bort vävkonstens hemlighet, det får räcka!" röt Dewydd, men kung Gwalter bara ryckte på axlarna och önskade honom lycka till med att få liv i sin drottning igen. Dewydd hotade Gwalter till livet, men inte heller det hjälpte – det enda som kunde få honom att ändra sig var smidets hemlighet. Dewydd slog sig för bröstet och förbannade sin födelsedag, men inget tjänade något till, och till slut lämnade han ifrån sig smidets hemlighet. Gwalter berättade då att drottning Glaw var den som stulit Kochran.

Dewydd begav sig av mot Glaws fäste på andra sidan floden. Väl där fann han det i än värre tillstånd än kung Gwalters; fullt av sjuka och sårade, och hennes åkermarker och förråd var brända. Dewydd talade med den sårade drottning Glaw och

bad henne att få använda Kochran för att väcka Mairwen till liv. Glaw berättade att hon mycket riktigt tagit Kochran från Gwalter, men att hon inte längre hade den. Hon kunde berätta för Dewydd vem hon gett den till, men då måste Dewydd ge henne något i utbyte som kunde hjälpa henne att föda sina sårade och sjuka. Uppgiven som han var gav Dewydd bort jordbrukets hemlighet, den sista av de tre hemligheterna från underjorden.

I samma stund Glaw tagit emot hemligheten försvann hon, hennes fäste och alla hennes sjuka undersåtar och i hennes ställe stod en liten råtta.

"Du har blivit bedragen av Morda av underjorden, som har sökt hämnd på dig och din ätt sedan du förvisade honom. Han var den gamle mannen som berättade om Kochran, den rasande hjorten, den blinda spinnerskan, Kung Gwalter och drottning Glaw. Han har lurat dig med billigt bländverk och du har frivilligt gett honom de underjordiskas hemlighet som du självviskt gömde i hopp om att vinna ära och berömmelse. Om du hade delat med dig av dem hade Morda aldrig kunnat skada dig som han nu har gjort."

Bruten och förbittrad återvände Dewyd till sitt land, där han dog av ålder och grämmelse, utfattig och barnlös.

3
Sönerna och döttrarna av Don

Neifinn, konung av de underjordiska, sökte upp sin släkting drottning Don på den gröna ön som kallas Sommarlandet.

"Min drottning" sade han andäktigt, för det alltid klokt att vara artig när man ska be någon om en tjänst, "Morda, de underjordiskas fiende, har lurat till sig hemligheter som inte tillhör honom. Nu rustar han en armé och kommer att lägga hela Dwyrain under sig."

"Vad har det med mig att göra?" frågade Don. "Dwyrains stränder är avlägsna, och deras bekymmer är inte våra. Låt dem ta hand om sig själva."

"Må så vara, men det är värt att tänka på vad Morda

kommer att ta sig till när han väl får makten. Att härska över Dwyrains folk kommer knappast stilla hans hunger. När han besegrat de fria folken, och han krossat oss underjordiska, vart tror du han vänder blicken då? Om du vänder människorna ryggen nu kommer du att få stå ensam mot Morda och hans anhang en vacker dag."

"Varför hjälper du dem inte själv?" "Min drottning vet mycket väl att de underjordiska inte kan blanda sig i människornas ärenden, jag är ute i grumligt vatten bara genom att komma hit och tala i deras sak."

Drottning Don rådslog då med sina närmaste och beslöt med tungt hjärta att sända hundra av sina främsta krigare för att hjälpa de fria folken av Dwyrain. Bland dem fanns hennes söner Cadwgawn, Guorthigirn och Gwydion och hennes döttrar Rhiannon och Branwen.

När skeppen drottning Don skickat ankom till Dwyrain, hade krig brutit ut mellan de fria folken och Mordas arméer. Sönerna och döttrarna av Don slöt upp med Dwyrains arme och kämpade modigt, och deras ansträngningar blev snart belönade. Striden stod mot Stoltgångarna, Mordas fruktade krigare. Vanliga män och kvinnor som de var kunde inte mäta sig mot sönerna och döttrarna av Dons krigskonst, och de fria folkens arme, ledd av Dons äldste son Cadwgawn, gick fram som liar på en äng genom stoltgångarnas här. Dwyrains krigare jublade över sina räddare, och överöste dem med gåvor. Men Gwydion, den listigaste av Dons söner, förstod att slaget inte var över än.

På morgonen den andra dagen efter sönerna och döttrarna av Dons ankomst fick han rätt. De fria krigarna möttes av en

ny här, denna gång bestående av hirdjägare: fruktade krigare som talade ett främmande språk, och vars kroppar var märkta med skräckinjagande mönster. Cadwgawn gick i spetsen för anfallet, men för varje hirdjägare han dräpte, desto starkare och vaknare blev dess kamrater. Han kämpade många timmar, angripen från alla håll, men till slut var han så utmattad att han slant med svärdet och inte lyckades parera en hirdjägares utfall. Ett spjut genomborrade hans hjärta och han föll död ner.Vid det laget hade mången hirdjägare fallit för hans svärd, men det var som att styrkan från varje fallen fiende tagits över av hans kvarvarande vapenbröder – de blev bara vildare, starkare och mer blodtörstiga. Många fria män och kvinnor dog den dagen, och till slut var sönerna och döttrarna av Don tvungna att kalla till reträtt. Den natten sade Gwydion till Guorthigirn, sin näst äldste bror, att leda folket vidare i reträtt och lämna honom ensam kvar i skogen där man slagit läger.

Nästa morgon, när hirdjägarna drog in i de fria folkens läger, möttes de av en ensam kämpe. Hirdjägarna kastade sig över krigaren men trots att flera svärd och spjut genomborrade hans kropp lyckades kämpen hålla sig på fötter. Han dansade runt hirdjägarna och fick dem att attackera just när någon av deras kamrater stod bakom, så att de genomborrade inte bara den ensamme krigaren, utan också sin egen vapenbroder. Hirdjägarna blev starkare och starkare varje gång någon av dem dog, men det hjälpte inte när det var varandra de kämpade mot.

I skymningen den tredje dagen stack de två sista hirdjägarna ihjäl varann samtidigt. Krigaren sjönk ner i marken och endast hans tomma kläder låg kvar. Gwydion klättrade då ner ur ett träd invid slagfältet. Han hade under natten vävt en krigare

av gräs, humle och ljung och då man inte kan dräpa växter med svärd hade Gwydion överlistat hirdjägarna. De fria folken jublade, för de trodde att detta var den sista striden och att Morda nu var besegrad, men deras glädje blev kortvarig.

På morgonen den fjärde dagen såg de ännu en ny här i antågande. De fria kvinnor och män som fortfarande var stridsdugliga rustade sig åter, men när fiendehären drog närmare bleknade även de mest härdade av krigarna. Det de möttes av var män och kvinnor från sina egna byar, men bleka i skinnet och med svarta, döda ögon. Längst fram red Cadwgawn, som fallit i strid mot hirdjägarna. De var de kittelfödda, döda män och kvinnor stulna från slagfältet, återuppväckta av Morda i kitteln Kochran, och nu i hans makt.

Guorthigirn och hans krigare stålsatte sig, drog sina svärd, avgav sina fruktansvärda stridsrop och anföll de kittelfödda, som svarade med en kuslig, tyst framryckning.

De fria krigarna kämpade modigt och flinkt, men de hade ingen möjlighet att besegra sin fiende. Varken eld, svärd eller pilar kunde hindra de kittelföddas dödliga framfart. Hundratals fria män och kvinnor blödde jorden röd den dagen. Vartefter dagen gick blev de fria kämparna tröttare och tröttare, men de kittelfödda fortsatte kämpa, lika starka som om de just börjat. När solen hade gått ner den tredje dagen bestod de fria folkens arme av femton män och kvinnor, som stod i en cirkel och försvarade sig mot den överväldigande hären av kittelfödda.

Då sprängde plötsligt en ensam kvinna till häst genom fiendearmén. De kittelfödda som stod närmast försökte anfalla henne, men hon var precis utom räckhåll. De rusade efter henne för att kasta sig över henne med sina svärd, men varje

gång de tyckte sig ha nått henne hade hon på något sätt hunnit några steg längre bort, och det tjänade ingenting till. De fria krigarna stirrade förbluffade medan hela de kittelföddas här en efter en släppte vad de hade för händer för att jaga efter en ensam ryttare. Hennes namn var Rhiannon, Dons äldsta dotter, och hon hade speciell hand med hästar.

Ju längre de kittelfödda sprang desto långsammare blev de, för deras kraft var knuten till Kochran och sinade när de var

Kochran, Mordas mystiska kittel som väcker de döda till liv.

för långt ifrån den. Rhiannon ledde dem långt bort över kullar och ängar och trots att de blev långsammare och långsammare; svagare och svagare, fortsatte de jakten. Till slut stannade de helt och stod som hopsäckade fågelskrämmor på fältet.

Guorthigirn, som med sina sista krafter fortfarande var starkare än någon människa, tog då sin hammare och sitt städ och bankade de kittelfödda tll stora stenklumpar. Under natten reste sönerna och döttrarna av Don en mäktig fästning av stenklumparna. De kallade fästet Caer Dathyl och de förblev i Dwyrain för att vakta tills dagen då Morda återvänder. Guorthigirn kröntes till storkonung av Dwyrain och de fria folken. Sönerna och döttrarna av Don återlämnade underjordens hemligheter i de fria folkens händer och Dwyrains framtid var ljus.

4
Aeronwys förbannelse

En ung kvinna som kallades Dilwen hade fötts med två välsignelser och en förbannelse: Hon var bedövande vacker och hon hade ofattbar tur, men i gengäld förde hon den mest fruktansvärda otur med sig till alla i sin närhet.

En dag hörde krigaren Gwendoline talas om henne, och hon bestämde sig för att söka upp henne och se själv. Gwendoline blev helt förryckt när hon såg Dilwens skönhet, och rövade genast bort henne. Dilwens familj genomkammade skogen men kunde inte hitta dem eftersom Gwendoline använde sin mantel som gör användaren omöjlig att hitta för förföljare. Gwendoline lade inte en hand på Dilwen, utan skyddade henne omsorgsfullt och överöste henne med

värdefulla gåvor i hopp om att hon skulle besvara hennes känslor.

Väl framme i Gwendolines borg drabbades hon av Dilwens otur. Hennes vapenbroder Berwyn drabbades av intensiv svartsjuka, smög sig in i hennes sovkammare, högg ihjäl henne i sömnen och tog Dilwen till sin hustru.

En natt fick Dilwen bud med en trast om att hennes hemlands här slagit läger i skogen nära Gwendolines borg. I skydd av mörkret smög hon ut till dem, vilket inte var svårt eftersom att vakten just den natten hade råkat somnat på sin post.

Dilwen flyr Gwendolines fäste.

När Berwyn upptäckte att sängkammaren var tom blev han rasande, och tog med sig sina hundar som snabbt fick upp Dilwens spår. Hundarna ledde hans soldater direkt till lägret, och när hären endast hade några få eldvakter vakna, smög Berwyns soldater in och skar halsen av dem en efter en. Sedan gick man in i tälten och skar halsen inte bara av alla krigare utan även hundar och hästar, och lät deras blod flyta som en flod genom skogen som en varning till andra som ville ta Dilwen ifrån honom. Detta märkte inte Dilwen av eftersom hon hade gått på en nattlig promenad innan soldaterna kom in i lägret. Berwyn skickade ut sina män att finkamma skogen efter henne, men just den här natten hade Dilwen råkat ta Gwendolines mantel, den som gör att ingen förföljare kan hitta en. Berwyn var ifrån sig av vrede och besvikelse, och började förbereda för att skicka en hel här till Dilwens hemland för att utkräva hämnd.

Dilwen, som var förtvivlad över blodbadet hon ofrivilligt orsakat, gav sig då frivilligt till Berwyn. I ett år levde Dilwen och Berwyn som makar, men sedan slog hennes förbannelse till igen.

Landet drabbades av en fruktansvärd pest. Man som kvinna, ung som gammal – ingen gick säker. Snart var hela landsändan som ett stort gravfält där ingen stod att se som inte var död eller döende – ingen utom Dilwen. Trots att hon dygnets alla timmar ägnade sig åt att vårda de sjuka, gå med mat till dem och tvätta deras sår, smittades hon aldrig av sjukdomen. Efter detta kallades Dilwen Aeronwy, som betyder flod av förintelse.

5
Morda och Aeronwys sanna namn

Aeronwy bodde ensam i sitt fäste Caer Unig i en landsända så hemsökt av otur att den kommit att kallas Dödens dal. Den sista människan hade för länge sedan begett sig iväg och hennes enda sällskap var djuren, som inte drabbades av hennes otur.

Morda, de fria folkens fiende, hyste begär efter hennes tursamhet, och ville ha den som sin egen. Han var övertygad om att turen var det enda som stod mellan honom och hans ambition att enväldigt härska över Dwyrain, och han hade svurit att han skulle stjäla den från Aeronwy, kosta vad det kosta ville. Men för att kunna stjäla någons magiska gåvor måste man ta rätt på deras rätta namn, och det är inget som är gjort i en handvändning.

En dag visade sig Morda för Aeronwy som en hund, och vann inträde i Caer Unig. Hans sätt var så behagligt och smeksamt att han snart blivit hennes favorit bland djuren, och hon lät honom sova i hennes kammare om natten. Knappt hade hon slutit ögonen den första natten förrän Morda återtog sin sanna form och började leta igenom varje skrymsle av hennes rum efter en ledtråd till hennes rätta namn. Han hann inte mer än att gå igenom hennes första kista när solen började gå upp och han åter måste ta på sig sin hundhamn.

Så fortsatte det natt efter natt: Morda lurade Aeronwy att tro att han sov i hennes fotända, men så fort hon somnat smög han igenom hennes hus för att leta efter hennes rätta namn. Till sist hade han sökt igenom varje vrå av Aeronwys hus utom själva sängen hon sov i. Nu var inte Aeronwy dummare än att hon insåg att något var lurt. En natt låtsades hon sova, men låg i själva verket klarvaken och väntade.

I samma stund som Morda återtog sin sanna gestalt flög hon upp från sängen med ett triumferande tjut och ryckte fram dolken som hon gömt under kudden. Morda förvandlade sig då genast till en mus, men Aeronwy förvandlade sig till en katt. Då förvandlade sig Morda till en sparv och flög ut genom fönstret, men Aeronwy förvandlade sig till en sparvhök och flög efter. Då förvandlade sig Morda till ett frö på marken, men Aeronwy fövandlade sig till en höna och åt upp fröet.

När Aeronwy återtagit sin naturliga form var Morda ett foster i hennes liv. När nio månader gått födde Aeronwy sitt barn. Under det att hon ammade Morda sjöng hon sånger för honom. I tron att han var ett spädbarn som inte förstod vad hon sade sjöng hon sitt sanna namn för honom, och i samma

Aeronwy ammar Morda.

stund som Morda sade hennes namn till henne var hon i hans makt.

Nu hade Morda Aeronwys tur, men han var fortfarande ett barn. Det tog honom många år att åter växa upp till en man, och under den tiden gav Aeronwy honom mat, lärde honom svärdskonst och trollformler, för Aeronwy var Mordas slav och lydde hans minsta vink.

Chwedls bok

Sagor och sägner från Dwyrain

Chwedls bok berättar om landet Dwyrain. Ett land som på ytan påminner om ett medeltida Wales. Men Dwyrain är ett påhittat land, sprunget ur författarnas fantasi. Eventuella likheter med medeltida Wales är kärleksfulla plagiat och förfalskningar av fantastiska verk som Mabinogion och Lloyd Alexanders Prydainkrönika.

Sagorna i Chwedls bok är bakgrundsmaterial till Camelots lajv De Förlorade. För mer information hänvisar vi dig till camelotonline.nu

De Förlorade